



2010-11-14

Till Sveriges Läkarförbund

Svar gällande Socialstyrelsens remiss gällande ”Transsexuella och övriga personer med könsidentitetsstörningar – Rättsliga villkor för fastställelse av könstillhörighet samt vård och stöd” (Socialstyrelsens diarienummer 5.4-27847/2010)

Svenska Psykiatriska Föreningen tackar för möjligheten att yttra sig över rubricerade remiss.

Föreningen kan konstatera att utredningen arbetat med högt tempo och att den trots detta framlägger en lång förslagslista.

Vi ställer oss positiva till utredningens förslag om regionala centra för både vuxna och ungdomar, kompetens som bör knytas till dessa och likaså till förslaget om utarbetande av informationsmaterial. Vi instämmer också i förslagen om att inom varje landsting tillse att det finns kompetens på området könsidentitetsstörningar. Vi finner att det sannolikt är lämpligt att definiera könskorrigering kirurgi som rikssjukvård och välkomnar en utredning av den möjligheten.

Gällande förslaget om att ta fram kunskapsöversikter över utredningsförfarandet finner vi också detta vara ett gott förslag. Utifrån ett psykiatriskt perspektiv kan det konstateras att även om psykologisk utredning med psykometriska instrument kan förefalla både påfrestande och ifrågasättas när det ställs i relation till det den sökande önskar hjälp med, så är sådan utredning i många sammanhang, inte bara detta, viktigt ur differentialdiagnostiskt perspektiv, det vill säga för att utesluta andra psykiatriska förklaringar till den övertygelse en person har om sin önskan om könstillhörighet, än transsexualism. Ett nationellt vårdprogram skulle sannolikt inte bara därvidlag utan också i övrigt verka kvalitetshöjande och kvalitetsnormerande och vore enligt föreningens förmenande värdefullt. Att profession och socialstyrelse inventerar risker med att ge och avstå från hormonbehandling är något som måste välkomnas.

Föreningen instämmer inte i förslaget att öppna för samhällsfinansierad behandling av personer med ospecificerad könsidentitetsstörning, för det fall inte detta görs enbart inom ramen för forskning. Detta då det inte ter sig klart vad ett sådant beslut får för konsekvenser i form av ånger, risker som följd av given behandling med mera. Sådan behandling bör därför endast ges inom strikta ramar för etikprövad forskning, i de fall tydlig evidens för nytta överstigande risk föreligger.

Förslaget om kunskapscentrum och kvalitetsregister välkomnas av föreningen, liksom förslaget om att kravet på att den som ska genomgå könsbyte måste vara ogift. Förslaget



om att utländska medborgare med tillämpning av bosättningsbegreppet ska kunna beviljas ändrad könstillhörighet tillstyrkes.

När det gäller fortplantningsförmåga hos den som söker ändrad könstillhörighet har föreningen inget att invända mot utredningens förslag. Det kan invändas att det vore lämpligt med en utredning av detta förslag utifrån ett barnperspektiv. Att villkora könskorrigering med sterilisering förefaller dock inte rimligt. För det fall en person som genomgår sådan behandling skulle visa sig vara en olämplig förälder eller bilda familj i skadlig konstellation med annan person, kommer det att finnas rikliga möjligheter och skyldigheter för samhället att ingripa till barnets skydd.

Föreningen är däremot tveksam till att låta personer under arton år genomgå irreversibel behandling. Behandling med stopphormoner förefaller vara lämplig att tillåta, medan däremot fullbordad könskonträr behandling och operativa ingrepp förefaller mindre lämpliga. Ett klarläggande kring stopphormoners och övriga behandlingsmöjligheters användning genom separat utredning tillstyrkes.

Föreningen har inget att invända mot att skilja Rättsliga rådet från beslut om ändrad könstillhörighet, men fortsatt handlägga ärenden om behandlingssteg i könskorrigeringsprocessen. Föreningen finner dock att det är aningen underligt att just Socialstyrelsens tillståndsenhet skulle handlägga den juridiska processen av könsbyte snarare än domstol, eller ännu rimligare, Skatteverket. Skatteverket vore därtill ett bra myndighetsval för det administrativa beslutet om ändrat kön ställt i perspektivet av behov av ändring i examensbevis, slutbetyg, register med mera.

För svenska psykiatriska föreningen

Fredrik Åberg
Styrelseledamot

Lise-Lotte Risö Bergerlind
Ordförande